



ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Արարատի մարզի համայնքների կողմից բյուջեի մուտքերի ապահովման, բյուջետային միջոցների օգտագործման, համայնքային սեփականության կառավարման և օգտագործման նկատմամբ իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

Վերահսկողության հիմքը՝ «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենք, ՀՀ վերահսկիչ պալատի գործունեության 2008թ. ծրագրի՝ 6.2 կետը, ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2008թ. հոկտեմբերի 3-ի թիվ 20/5 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ Արարատի մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից համայնքների բյուջեի մուտքերի ապահովման, բյուջետային միջոցների օգտագործման, համայնքային սեփականության կառավարման և օգտագործման գործառույթների նկատմամբ ուսումնասիրություն:

Վերահսկողության առարկան՝ Արարատի մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կառուցվածքային ստորաբաժանումների կողմից համայնքի բյուջեի սեփական եկամուտներից մուտքերի ապահովման, համայնքային սեփականության, համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններին ամրացված գույքի հաշվառման, օտարման, վարձակալության տրամադրման, համայնքային մասնակցությամբ իրավաբանական անձանց համայնքային սեփականության բաժնեմասի կառավարման, համայնքային բյուջեի ելքերի, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և դրանց ենթակա հիմնարկների սեփական կարիքների համար բյուջետային միջոցների օգտագործման, համայնքային սեփականության գույքի օտարման, օգտագործման տրամադրման հետ կապված գործարքներ:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ Արարատի մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմիններ, ներառյալ՝ դրանց ենթակա հիմնարկներ, համայնքի ենթակայությամբ գործող համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններ և բաժնետիրական ընկերություններ:

Վերահսկողության ծավալը՝ Արարատի մարզի համայնքների 2006., 2007թթ. և 2008թ-ի իննը ամիսների բյուջեների եկամուտների հանրագումարի նախատեսված ցուցանիշը կատարվել է համապատասխանաբար՝ 90.1%-ով, 96.6%-ով և 70.2%-ով, կազմելով՝ 3335861.1 հազ. դրամ, 3609966.3 հազ. դրամ և 2697089.8 հազ. դրամ:

ՀՀ պետական բյուջեից, համահարթեցման սկզբունքով, մարզի համայնքներին հատկացվել է 2006թ.՝ 1116432.4 հազ. դրամ, 2007թ.՝ 1431325.9 հազ. դրամ, 2008թ. ինն ամիսներին 1317281.0 հազ. դրամ դոտացիա, որը կազմել է բյուջեների եկամուտների համապատասխանաբար՝ 33.5%-ը, 39.6%-ը և 50.8%-ը: Վերահսկողության սկզբնական փուլում իրականացված դիտարկման արդյունքում ընտրվեց 11 համայնք, որտեղ իրականացվեցին ստուգումներ, և դրանց բյուջեների հանրագումարը 2006, 2007թթ. և 2008թ-ի իննը ամիսների համար փաստացի կազմել են համապատասխանաբար՝ 1019180.0 հազ. դրամ, 997638.7 հազ. դրամ և 823832.0 հազ. դրամ:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 07.10.2008թ.-20.12. 2008թ.

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակահատվածը՝ 2006 թվական, 2007 թվական և 2008թ. ինն ամիսներ:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝

Արարատի մարզի համայնքներում վերահսկողություն իրականացնելու նպատակով դիտարկման փուլում նախապես մշակված 15 ձևով մարզի համայնքներից պահանջվել է տեղեկատվություն համայնքների վերաբերյալ:

Համայնքների 2006 և 2007թթ. և 2008թ-ի ինն ամիսների բյուջեների կատարման հաշվետվությունները ստացվել են մարզպետարանից և տարածքային գանձապետարաններից:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեից ստացվել է տեղեկատվություն՝ մարզի համայնքների հողային ֆոնդի վերաբերյալ:

Մարզի գնումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ստացվել է «Գնումների պաշտոնական տեղեկագրերից»:

Վերահսկողության նպատակներին հասնելու համար ընտրվել են օրենքով սահմանված բոլոր ձևերը, համապատասխանության, ֆինանսական և արդյունավետության տեսակները:

Դիտարկման արդյունքներով վերահսկողության արձանագրությունների կազմման, մարզի համայնքների վերաբերյալ ստացված տեղեկատվության արժանահավատության գնահատման և ստուգման ենթակա օբյեկտների ընտրության նպատակով վերահսկողություն իրականացնող աշխատակիցների միջև կատարվել է մարզի համայնքների բաշխում:

Դիտարկման արդյունքներով ընտրվել են ստուգման ենթակա հետևյալ տեղական ինքնակառավարման մարմինները՝ Արարատի և Մասիսի քաղաքապետարանները և Արգավանդի,

Արևշատի, Փոքր Վեդիի, Գոռավանի, Եղեգնավանի, Ոսկետափի, Դարակերտի, Նոր Խարբերդի և Մարմարաշենի գյուղապետարանները:

Ստուգման ընթացքում վերահսկվող օբյեկտների ենթակա կազմակերպություններում կիրառվել է ընտրանքի մեթոդը:

Ստուգման փուլում վերահսկողությունն իրականացվել է փաստաթղթերի, տվյալների և փաստերի ուսումնասիրության և համադրման միջոցով:

Ստուգումների ընթացքում յուրաքանչյուր համայնքի վերաբերյալ կազմվել է վերահսկողության արձանագրություններ, դրանք ստորագրել են համայնքների ղեկավարները:

Վերլուծության փուլում ամփոփվել են դիտարկման և ստուգման ընթացքում ուսումնասիրված տվյալները, յուրաքանչյուր համայնքի համար կազմվել է վերահսկողության ամբողջական արձանագրություն: Արձանագրություններում կատարվել են նաև առաջարկություններ՝ արձանագրված խախտումները վերացնելու ուղղությամբ, որը ներկայացվել է համայնքների ղեկավարներին՝ ծանոթացման:

**1. ՎԵՐԱՀՄԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ
ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԱՄՓՈՓ
ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ**

**Համայնքներում հողերի օգտագործման արդյունավետության
ամփոփ վերլուծություն**

Համաձայն ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից ներկայացված տեղեկատվության, 01.07.2007 թվականի դրությամբ մարզի հողային հաշվեկշիռը կազմել է 107309.6 հա, որից 62844.2 հա կամ 58.6%-ը համայնքային սեփականության հողերն են: Վերլուծությամբ արձանագրվեց՝ համայնքային սեփականության հողերից վարձակալության է տրամադրվել 10666.8 հա կամ 17%-ը:

Գյուղատնտեսական նշանակության 57424.8 հա-ից համայնքային սեփականության հողերից վարձակալության է տրամադրվել՝ 10666.8 հա, կամ 18.6 %-ը :

Համայնքների վարչական տարածքում առավել մեծ պահանջարկ է ունեցել վարելահողը՝ 3883.9 հա, և արոտը՝ 5293.2 հա:

1.1. Հողի օգտագործման (վարձակալության տրամադրում) բնագավառում

Հողային պաշարների կառավարման նպատակը հողօգտագործման արդյունավետությունն է, սակայն համայնքների ղեկավարների կողմից ՀՀ օրենսդրությանը հակասող որոշումների արդյունքում համայնքների բյուջեները կրում են էական վնաս: Այսպես՝

ՀՀ հողային օրենսգրքի 48-րդ հոդվածի 4 կետով սահմանված է, որ պետության եւ համայնքի հողերից հողամասերի վարձակալության իրավունքը տրամադրվում է մրցույթով՝ հրապարակային սակարկությունների միջոցով: Հրապարակային սակարկությունների իրականացումը կարգավորվում է

«Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքով, որի 21 հոդվածով սահմանվել է, տեղեկություններ, որոնք պետք է ներառված լինեն հրապարակային ծանուցման տեքստում:

Այնինչ, հողամասերը վարձակալությամբ հանձնելու վերաբերյալ **Արգավանդի** գյուղապետարանի կողմից տրված հրապարակային ծանուցման (հայտարարության) տեքստը պարունակում է տեղեկություններ միայն հայտերի ընդունման վայրի, հողամասի չափի, հայտերի ընդունման վերջնաժամկետի վերաբերյալ, իսկ մնացած այլ տեղեկությունները (մրցույթի պայմանները և հայտերի գնահատման չափանիշները) ներառված չեն հրապարակային ծանուցման տեքստում: Բացի այդ, 01.10.2008թ.-ի դրությամբ տարեկան վարձավճարի նկատմամբ չէր հաշվարկվել **տույժ` 155.0 հազ. դրամ:**

Արևշատ համայնքի կողմից վարձակալության տրամադրված հողամասերը տրվել են առանց մրցույթների, խախտելով «ՀՀ հողային օրենսգրքի» 76,77 և 78-րդ հոդվածները: Հողամասերը վարձակալության են տրամադրվել առանց որոշելու դրանց ծածկագրերը, հողատեսքերը, և տարածագնահատման խմբերը: 2007 թվականի ապրիլ ամսին թվով 82 քաղաքացիների հետ կնքվել է հողամասերի վարձակալության պայմանագրեր, որոնք չեն ստացել նոտարական վավերացում և անշարժ գույքի կադաստրի պետական գրանցում: Վերոնշյալ պայմանագրերը համաձայն ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 301 հոդվածի համարվում են առոչինչ և անվավեր պայմանագրեր:

Գոռավան համայնքի վարչական տարածքում որպես քարի հանքավայր փաստացի օգտագործվում է 210.6 հեկտարը, որից սեփականության իրավունքով` 40 հեկտար, իսկ համայնքի սեփականության հողատեսքերից` վարձակալությամբ տրված 170.6 հեկտարը: Ստուգմամբ պարզվել է, որ որպես գյուղնշանակության 420.05 հեկտար այլ հողատեսքերից վարձակալությամբ տրված 64.0 հեկտարը, իսկ սեփականության իրավունքով ձեռք բերվածներից` 40 հեկտարը չի օգտագործվում ըստ նպատակային և գործառնական նշանակության: Այսպես`

1. Գոռավանի գյուղապետարանի և «Գոռ -Սալիկ» ՍՊԸ միջև 02.04.2002թ-ին կնքվել է 10 հեկտար հողի վարձակալության պայմանագիր` 99 տարով: Պայմանագրի 1.1 կետի պահանջների համաձայն հողատարածքը տրամադրվել է որպես երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ կատարելու, հետազայում` քարի արդյունահանում կազմակերպելու նպատակով: «Գոռ–Սալիկ» ՍՊԸ տրամադրված հողատարածքը համաձայն համայնքի հողային ֆոնդի հաշվեկշռի հաշվառվել է որպես գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատեսք: Ստուգող հանձնաժողովի կողմից ստուգման ժամանակահատվածում կատարվեց նշված հողատարածքի ուսումնասիրություն, պարզելու` թե վարձակալությամբ տրված հողատարածքը ՍՊԸ կողմից օգտագործվում է, արդյոք, նպատակային ու գործառնական նշանակությամբ: Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ հողատարածքը չի օգտագործվում որպես գյուղնշանակության հողատարածք փաստացի այն օգտագործվում է որպես քարի հանքավայր:

«Գոռ–Սալիկ» ՍՊԸ 01.11.2008թ. դրությամբ վարձակալության պարտքը գյուղապետարանին կազմել է **203.0 հազ. դրամ:** Հարկ է նշել, որ ընկերությունը վարձակալության ժամանակահատվածում պարբերաբար խախտել է պայմանագրով նախատեսված վարձակալության վճարման ժամկետները,

որի համար գյուղապետարանի կողմից վարձավճարների ուշացման համար չի հաշվարկվել և չի գանձվել չվճարված գումարի տույժ: Հանձնաժողովի կողմից հաշվարկվեց պայմանագրով նախատեսված տույժ, որը վերը նշված օրվա դրությամբ կազմում է **71.0** հազ. դրամ:

2. Գոռավանի գյուղապետարանի և «Արշակ-Վահագն» ՍՊԸ միջև 13.11.2003թ.-ին կնքվել է 25 հեկտար հողի վարձակալության պայմանագիր՝ 25 տարով: Պայմանագրի 1.1 կետի պահանջների համաձայն հողատարածքը տրամադրվել է որպես գյուղնշանակության արոտավայր: «Արշակ-Վահագն» ՍՊԸ տրամադրված հողատարածքը համաձայն համայնքի հողային ֆոնդի հաշվեկշռի հաշվառված է որպես գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատեսքեր: «ԱՏԳ ՍԹՈՌԻՆ» ՍՊԸ կողմից Գոռավանի համայնքի ղեկավարին ներկայացվել է գրություն, որով տեղյակ է պահվել, որ «ԱՏԳ ՍԹՈՌԻՆ» ՍՊԸ «Արշակ-Վահագն» ՍՊԸ իրավահաջորդն է, որի ժամանակավոր սեփականության իրավունքը գրանցվել է 23.02.2007 թվականին, սակայն վարձակալության պայմանագիրը կողմերի միջև չի վերաձևակերպվել: Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ հողատարածքը չի օգտագործվում պայմանագրով նախատեսված նշանակությամբ որպես արոտավայր, փաստացի այն օգտագործվում է որպես քարի հանքավայր:

«ԱՏԳ ՍԹՈՌԻՆ » ՍՊԸ 01.11.2008թ. դրությամբ վարձակալության պարտքը գյուղապետարանի նկատմամբ կազմել է **250.0** հազ. դրամ: Հարկ է նշել, որ ընկերությունը վարձակալության ժամանակահատվածում խախտել է պայմանագրով նախատեսված վարձակալության վճարման ժամկետները, որի համար գյուղապետարանի կողմից վարձավճարների ուշացման համար չի հաշվարկվել և չի գանձվել չվճարված գումարի տույժ: Հաշվարկվեց պայմանագրով նախատեսված տույժ, որը վերը նշված օրվա դրությամբ կազմում է **37.5** հազ. դրամ:

3. Գոռավանի գյուղապետարանի և «Բամազա» ՓԲԸ միջև 27.03.2002թ.-ին կնքվել է 15 հեկտար հողի վարձակալության պայմանագիր՝ 50 տարով: Պայմանագրի 1.3 կետի պահանջների համաձայն հողատարածքը տրամադրվել է որպես երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ կատարելու, հետազայում քարի արդյունահանում կազմակերպելու նպատակով: «Բամազա» ՓԲԸ տրամադրված հողատարածքը, համաձայն համայնքի հողային ֆոնդի հաշվեկշռի հաշվառված է որպես գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատեսքեր: Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ հողատարածքը չի օգտագործվում որպես գյուղնշանակության հողատարածք, փաստացի այն օգտագործվում է որպես քարի հանքավայր: «Արմեն սթոուն» ՍՊԸ կողմից Գոռավանի համայնքի ղեկավարին 21.04.08թ. ներկայացվել է գրություն, որով տեղյակ է պահվել, որ «Արմեն սթոուն» ՍՊԸ «Բամազա» ՓԲԸ իրավահաջորդն է, որը գրանցվել է ՀՀ արդարադատության նախարարության պետական ռեգիստրի Արարատի տարածաշրջանում: Հարկ է նշել, որ վարձակալության պայմանագիրը կողմերի միջև չի վերաձևակերպվել: ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի Վեդու ստորաբաժանման ղեկավարի կողմից 29.05.2007թ.-ին «Արմեն սթոուն» ՍՊԸ տնօրենին հասցեագրված գրությամբ նշվել է, որ Գոռավանի համայնքի և «Բամազա» ՓԲԸ միջև 27.03.2002թ.-ին կնքված հողամասի վարձակալության պայմանագիրը չի վերաձևակերպվել, պատճառաբանելով, որ ՀՀ կառավարության 17.03.2005թ.-ի թիվ 439 որոշմամբ վերը նշված

վարձակալությամբ տրամադրված հողատեսքը գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատեսք է: Ստուգմամբ պարզվել է, որ հանքավայրը առանց համապատասխան պայմանագրի փաստացի շահագործվում է «Արմեն սթոուն» ՍՊԸ կողմից:

4. Գոռավանի գյուղապետարանի և «Անուշ-Կորսել» ՍՊԸ միջև 11.07.2006թ.-ին կնքվել է 14 հեկտար հողի վարձակալության պայմանագիր՝ 25 տարով: Պայմանագրի 1.1 կետի պահանջների համաձայն հողատարածքը տրամադրվել է գյուղատնտեսական գործունեության նպատակով: «Անուշ-Կորսել» ՍՊԸ-ին տրամադրված հողատարածքը համաձայն համայնքի հողային ֆոնդի հաշվեկշռի հաշվառված է, որպես գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատեսքեր: Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ հողատարածքը չի օգտագործվում որպես գյուղնշանակության հողատարածք, փաստացի այն օգտագործվում է որպես քարի հանքավայր: «Անուշ-Կորսել» ՍՊԸ 01.11.2008թ. դրությամբ վարձակալության պարտքը գյուղապետարանի նկատմամբ կազմել է 150.0 հազ. դրամ: Հարկ է նշել, որ ընկերությունը վարձակալության ժամանակահատվածում պարբերաբար խախտել է պայմանագրով նախատեսված վարձակալության վճարման ժամկետները, որի համար գյուղապետարանի կողմից վարձավճարների ուշացման համար չի հաշվարկվել և չի գանձվել չվճարված գումարի տույժ: Հաշվարկվեց պայմանագրով նախատեսված տույժ, որը վերը նշված օրվա դրությամբ կազմում է 30.4 հազ. դրամ:

5. Գոռավանի գյուղապետարանի կողմից 06.06.2006թ.-ին անցկացված աճուրդ վաճառքով օտարվել է Արտավազ Հովհաննիսյանին 20 հա գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատեսք, որի առ ու վաճառքի պայմանագիրը կնքվել է 21.06.2006թ.-ին: Սեփականության իրավունքը գրանցվել է 23.06.2006 թվականին: Սեփականության իրավունքի վկայականում օտարված հողի նպատակային նշանակությունը նշվել է որպես գյուղատնտեսական, իսկ օգտագործման նպատակը որպես՝ այլ հողատեսք: Հարկ է նշել, որ օտարված հողը համայնքի հողային ֆոնդի հաշվեկշռում նույնպես արտացոլված է որպես գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատեսք:

Ուսումնասիրությամբ պարզվեց, որ հողատարածքը չի օգտագործվում որպես գյուղ նշանակության հողատարածք, փաստացի այն օգտագործվում է որպես քարի հանքավայր:

6. Գոռավանի գյուղապետարանի կողմից 21.02.2007թ.-ին անցկացված աճուրդով օտարվել է «Արլյու» ՍՊԸ 20 հա գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատեսք, որի առ ու վաճառքի պայմանագիրը կնքվել է 23.02.2006թ.-ին: Սեփականության իրավունքը գրանցվել է 23.04.2007 թվականին: Սեփականության իրավունքի վկայականում օտարված հողի նպատակային նշանակությունը նշվել է որպես գյուղատնտեսական, իսկ օգտագործման նպատակը որպես՝ այլ հողատեսք: Հարկ է նշել, որ օտարված հողը համայնքի հողային ֆոնդի հաշվեկշռում նույնպես արտացոլվել է որպես գյուղատնտեսական նշանակության այլ հողատեսք:

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ հողատարածքը չի օգտագործվում որպես գյուղնշանակության հողատարածք, փաստացի այն օգտագործվում է որպես քարի հանքավայր:

«Արլյու» ՍՊԸ 27.06.2008թ.-ին իրեն պատկանող 20 հա հողատարածքը վաճառել է «Մանանա Գրեյն» ՍՊԸ, որի սեփականության իրավունքի գրանցումը կատարվել է 29.06.2007թ.-ին:

Ստուգմամբ պարզվել է, որ վարձակալությամբ տրված հողատարածքների վարձավճարները վարձակալների կողմից վճարվում են պայմանագրային կետերի խախտումով: Վարձակալների կողմից պայմանագրերով նախատեսված վարձավճարների չվճարումների և ուշացումների համար գյուղապետարանի կողմից չեն հաշվառվել տույժ՝ **337.5** հազ. դրամի:

Համաձայն «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 38-րդ հոդվածի 3-րդ կետով սահմանվել է, որ համայնքի ղեկավարը հողօգտագործման բնագավառում իրականացնում է հետևյալ պարտադիր լիազորությունները՝ օրենքով սահմանված կարգով վերահսկողություն է իրականացնում համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող հողերի նպատակային օգտագործման, հողօգտագործողների՝ հողային օրենսդրության պահանջների պահպանման նկատմամբ, որը չէր իրականացվել:

ԴԱՐԱԿԵՐՏ համայնքում վարձակալների հետ կնքած պայմանագրերում չվճարված վարձավճարի յուրաքանչյուր օրվա համար նախատեսվել է տույժ՝ 0.05%-ի չափով: Հաշվի առնելով տարեկան վարձավճարի չափը և տույժի հաշվարկը հողի վարձակալությունից համայնքի բյուջե 01.10.2008թ.-ի դրությամբ չվճարված գումարը կազմել է՝ 1209.2 հազ. դրամ, որի նկատմամբ չէր հաշվարկվել **տույժ՝ 200.1 հազ. դրամ:**

Ոսկետափ համայնքում վարձակալության տրամադրված հողերի մրցույթի անցկացման գործընթացում խախտվել է «ՀՀ հողային օրենսգրքի» 78-րդ հոդվածի 2-րդ կետի, 80-րդ հոդվածի 2-րդ կետի և «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջները:

Գյուղապետարանի կողմից վարձակալների հետ կնքված պայմանագրերով վարձավճարների ամբողջությամբ կամ մասնակի ուշացման յուրաքանչյուր օրվա համար վճարվում է տույժ՝ վարձատուին չվճարված գումարի 0,05% -ի չափով: Ստուգմամբ հողի վարձավճարների գծով հաշվարկվել է տույժ՝ **600.2** հազ.դրամ:

Եղեգնավան համայնքում 28.11.2008թ-ի դրությամբ համայնքի սեփականության հողերի վարձավճարների գծով ապառքը կազմել է 2828.1 հազ. դրամ: Ստուգմամբ 2006-2007թթ համար հաշվարկվել է պայմանագրերով նախատեսված տույժ՝ գումարով **544.3** հազ. դրամ, որը չէր հաշվարկվել համայնքի կողմից:

Մարմարաշեն համայնքում 01.10.2008թ-ի դրությամբ հողի վարձավճարների գծով ապառքը կազմել է 665.5 հազ. դրամ, որի նկատմամբ չէր հաշվարկվել պայմանագրով նախատեսված տույժ՝ **275.3** հազ. դրամ: Խախտվել է ՀՀ կառավարության 29.12.2003թ. թիվ 1746-Ն որոշման պահանջները, և համայնքային սեփականության հողերը վարձակալության են տրվել նվազագույն մեկնարկային գներից տարեկան **177.8** հազ. դրամ պակաս վարձավճարով:

Մրցույթի անցկացման գործընթացում խախտվել է «ՀՀ հողային» օրենսգրքի 78-րդ հոդվածի 2-րդ կետի և 3-րդ կետի պահանջները:

Փոքր Վեղիկի հողերի վարձակալության վարձավճարի հաշվարկները կատարվել են առանձին գրանցամատյաններով: Մեր կողմից հանձնարարվեց ստուգման ընթացքում վերականգնել ցուցակ՝ ըստ բնակիչների, հողի տարածքների, վարձակալական վճարների և գանձված գումարների:

01.10.2008թ. դրությամբ հողի վարձակալական գումարներից ապառքի գումարը կազմել է 1701.8 հազ. դրամ, որից ժամկետանց պարտքը կազմում է **825.8** հազ. դրամ, որը հաշվետու ժամանակաշրջանում չի մուտքագրվել համայնքի բյուջե:

2006թ.-ից մինչև 01.07.07թ. **Արարատի** քաղաքապետարանի կողմից մրցույթի փաթեթները չներկայացվեցին, քաղաքապետարանի կողմից տրված հայտարարության համաձայն մրցույթի փաթեթները մասնակի քաղաքապետարանում առկա չեն:

Ստուգման ընթացքում արձանագրվել են՝ թերթի հայտարարությունը չի համապատասխանում ՀՀ հողային օրենսգրքի 77-րդ հոդվածի պահանջին: Մասնավորապես մրցութային հանձնաժողովը չի սահմանել մրցույթի պայմանները, որոնք պետք է ներառեին.

1. բնապահպանական և հողերի պահպանության միջոցառումներ,
2. վարձակալության և կառուցապատման ժամկետները:

Մրցույթով տրված թվով 13 միավոր հողակտորներից 11-ի հետ կնքվել է պայմանագրեր, երկու հաղթողի հետ չի կնքվել, որի համար համապատասխան արձանագրություն չի կազմվել: Երկու դեպքով մրցութին մասնակցելու համար վճարը մուծվել է՝ հայտն ընդունելուց հետո, խախտելով ՀՀ հողային օրենսգրքի 78-րդ հոդվածի պահանջը:

1.2 Համայնքի վարչական սահմաններում առկա համայնքային սեփականության հողերի օտարման վերաբերյալ

Գոռավան համայնքի ավագանու որոշմամբ կայացել է համայնքի սեփականության հողերի աճուրդ վաճառք: Թերթի հայտարարության մեջ չի նշվել՝ սահմանափակումների և սերվիտուտների վերաբերյալ տեղեկություններ, խախտվել է ՀՀ հողային օրենսգրքի 68-րդ հոդվածի պահանջները:

Մարմարաշեն համայնքում աճուրդ- վաճառքի գործընթացում խախտվել է «ՀՀ Հողային օրենսգրքի» 68-րդ հոդվածի 2-րդ, 3-րդ կետերի, 70-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ կետերի պահանջները, «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 2-րդ և 3-րդ կետերի պահանջները՝ սակարկություններին մասնակցել են սակարկության կազմակերպչի աշխատակիցները:

ԴԱՐԱԿԵՐՏ համայնքի հողի օտարման աճուրդների մասին հրապարակային ծանուցումը կատարվել է «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի խախտումով՝ «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում հրապարակված աճուրդի մասին հայտարարությունը չի պարունակում՝ աճուրդի ձևը և անցկացման կարգը, աճուրդին մասնակցելու անհրաժեշտ ցանկը, աճուրդում հաղթողին որոշելու կարգը, կազմակերպչի կողմից սահմանված նախավճարի չափը, ինչպես նաև վճարման կարգը և ժամկետները, լոտն ուսումնասիրելու ամսաթիվը, ժամանակը և վայրը:

Խախտելով «ՀՀ հողային օրենսգրքի» 70-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջը, գյուղապետարանը 2006, 2007 և 2008թթ. կայացած թվով 65 աճուրդի հաղթողներից 54-ի հետ՝ խախտելով օրենքով սահմանված ժամկետները, գումարը ամբողջությամբ վճարելուց հետո երկու օրվա ընթացքում չի կնքել պայմանագիր:

Մասիս համայնքի կողմից ստուգմամբ ընդգրկված ժամանակահատվածում համայնքի կողմից ուղղակի վաճառքի եղանակով օտարվել է 5835.9 քմ բնակավայրի հող, որի ժամանակ մեկ դեպքով չի վճարվել 40.0 քմ հողի արժեք՝ 117.0 հազ. դրամ, մեկ դեպքով պակաս է հաշվարկվել և վճարվել 80.0 քմ հողի արժեք՝ 164.6 հազ. դրամ, ընդամենը՝ **281.6** հազ. դրամ:

Արարատ քաղաքում հողի օտարման ստուգման ընթացքում 2006 և 2007թթ. հողերի աճուրդի փաթեթների մի մասը չներկայացվեցին: Համաձայն Արարատի քաղաքապետարանի կողմից տրված հայտարարության, վերը նշված աճուրդի փաթեթների մի մասը քաղաքապետարանում առկա չեն:

Արարատ քաղաքի ավագանու 05.10.2007թ. որոշմամբ 2007թ. նոյեմբերի 5-ին կայացել է համայնքի սեփականության հողերի աճուրդ-վաճառք: Թերթի հայտարարության մեջ չի նշվել՝

1. օգտագործման նպատակը,
2. սահմանափակումների և սերվիտուտների վերաբերյալ տեղեկություններ,

խախտվել է ՀՀ հողային օրենսգրքի 68-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջները:

Փոքր Վեղի համայնքի հողերի օտարումը աճուրդ -վաճառքով կատարվել են «ՀՀ հողային օրենսգրքի» 68 -րդ հոդվածի 2-րդ կետի և 70- րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջների խախտումով՝ քացակայում է հողը օտարելու վերաբերյալ համայնքի ղեկավարի որոշումը:

Հայտարարությունը տպագրվել է. «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում, սակայն չի նշվել հողի մեկնարկային գինը:

Եղեգնավանում համայնքային սեփականության հողերի օտարման գործընթացում խախտվել են «ՀՀ հողային օրենսգրքի» 68-րդ հոդվածի 2-րդ, 3-րդ կետերի, 70-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջները:

Այսպիսով, ամփոփելով հողերի օգտագործման տրամադրման, ինչպես նաև օտարման գործընթացը, մարզի առանձին համայնքներում այն իրականացվել է ՀՀ օրենսդրության խախտումներով, իսկ առանձին դեպքերում՝ հողերի ոչ նպատակային օգտագործումով, որի արդյունքում համայնքների բյուջեն զրկվել է լրացուցիչ եկամուտներից: Բացի դրանից, հողօգտագործողների կողմից խախտվել է պայմանագրային պարտավորությունները, որի դիմաց հաշվարկվել է 3116.0 հազ. դրամ տույժի գումար, իսկ օտարման ժամանակ պակաս էր հաշվարկվել և վճարվել համայնքի բյուջե՝ 281.6 հազ. դրամ գումար:

2. Հարկային եկամուտների վերաբերյալ

2.1 Հողի հարկ

Մարզի համայնքների 2006թ. հողի հարկի ճշտված ցուցանիշները նախատեսված 713115.4 հազ. դրամի դիմաց փաստացին կազմել է 433920.8 հազ դրամ կամ 60.8%, 2007թ-ին նախատեսված 626423.9 հազ. դրամի դիմաց փաստացին կազմել է 450570.5 հազ դրամ կամ 71.9%:

ՀՀ կառավարության N192-Ն որոշմամբ հողի հարկ վճարողների հաշվառման համար առաջնահերթ միջոցառումների ծրագրի 8-րդ կետի պահանջներով, համայնքի վարչական տարածքում

պետական գրանցում ստացած կազմակերպությունների ցանկի ճշտումը, համադրման և համեմատման միջոցով, պետք է կատարեր հաշվառող մարմին հանդիսացող առաջին ամսվա ընթացքում ՀՀ արդարադատության նախարարության պետական ռեգիստրի գործակալության տարածքային մարմնի հետ, իսկ համաձայն 14-րդ կետի՝ հողի հարկ վճարող ֆիզիկական անձանց և նրանց հողամասերի տվյալների ճշտումը պետք է կատարեր հաշվառող մարմին հանդիսանալու առաջին 3 ամսվա ընթացքում ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի համապատասխան տարածքային ստորաբաժանման հետ: Սակայն վերը նշված ժամկետները խախտվել են, առկա է տարբեր տեսակի անճշտություններ, իսկ որոշ համայնքների ղեկավարներ քերացել են հասանելիք հարկերը գանձելու ուղղությամբ՝ հատկապես խոշոր պարտքատերերի նկատմամբ: Այսպես.

Արևշատի հողի հարկի բազային տվյալները համաձայն ավագանու 14.11.2007թ. թիվ 9 որոշմամբ և Մխչյան համայնքների միության նախագահի 08.11.2007թ. գրության հանձնվել են Մխչյան համայնքների միություն և հաշվառումը տարվում է նրանց կողմից: Հողի հարկերից ժամկետանց ապառքի գումարները և տույժի գումարը 01.10.2008թ. դրությամբ նշված կազմակերպության կողմից դեռևս չէին հաշվարկվել:

Համաձայն Մասիսի ՏԳԲ-ի կողմից տրված հաշվետվությունների և **Արգավանդ** համայնքի կողմից ներկայացված եկամուտների կատարողականների, 2006թ. հողի հարկի գծով ճշտված պլանով եկամուտ է նախատեսվել 2400.0 հազ. դրամ (նույն թվում՝ ապառքի գումարը՝ 793.7հազ. դրամ), փաստացի մուտքը կազմել է 1133.8 հազ. դրամ, կամ նախատեսված եկամուտի նկատմամբ փաստացի մուտքը կազմել է 47.2%:

2007թ. հողի հարկի գծով տարեկան ճշտված պլանով եկամուտ է նախատեսվել 2400.0 հազ. դրամ (նույն թվում՝ ապառքի գումարը՝ 727.0 հազ. դրամ), փաստացի մուտքը կազմել է 1176.5 հազ. դրամ, կամ նախատեսված եկամուտի նկատմամբ փաստացի մուտքը կազմել է 49.0%:

2008թ. տարեկան հողի հարկի գծով ճշտված պլանով եկամուտ է նախատեսվել 2950.0 հազ. դրամ, ինն ամիսների փաստացի մուտքը կազմել է 1165.4 հազ. դրամ, կամ նախատեսված եկամտի նկատմամբ փաստացի մուտքը կազմել է 39.5%:

Կազմակերպությունների գծով հողի հարկից ժամկետանց ապառքի և տույժի գումարը 01.10.2008թ. դրությամբ հաշվարկված չէին, հանձնաժողովի կողմից պահանջվեց և հաշվարկվեց **114.0** հազ. դրամի հողի հարկ և **41.0** հազ. դրամ տույժի գումար:

Փոքր Վեդիի հողի հարկի բազային տվյալները հաշվառվել են Արարատի ՏՀՏ-ի կողմից: Բազային տվյալները դեռևս չեն տեղափոխվել համայնք: Համայնքի կողմից ներկայացված տվյալների համաձայն, ըստ գրանցամատյանի գրառումների 01.01.2008թ. դրությամբ հողի հարկերից ժամկետանց ապառքի գումարները կազմում է 25739.6 հազ. դրամ: Ժամկետանց ապառքների համար տույժ չէր հաշվարկվել:

Հարկ է նշել, որ հողի հարկի ուսումնասիրության ժամանակ պարզվել է, որ համայնքի բնակիչների կողմից հողի հարկի փոխարեն տրվել են Արտաշատի պահածոների գործարանի և գյուղ

Արալեզի «Բորոդինո» ՍՊԸ հանձնված ծիրանի, լոլիկի անդորրագրերը, համապատասխանաբար՝ 1884.8 հազ. դրամի և 93.2 հազ. դրամի: Հանձնաժողովի կողմից պահանջվեց բնակիչներին հետ վերադարձնել այդ անդորրագրերը, և հողի հարկի գումարները գանձել դրամական տեսքով: Պահանջից հետո անդորրագրերը ներկայացվել են Արտաշատի պահածոների գործարան և 53 քաղաքացիների կողմից համայնքի ղեկավարին տրված լիազորագրերի հիման վրա համայնքի ղեկավարը ստացել է 1884.8 հազ. դրամ և 20.11.2008թ. մուտքագրել համայնքի դրամարկո՝ որպես հողի հարկ:

Դարակերտ համայնքի հողի հարկի բազան, անճշտություններով հանդերձ Մասիսի տարածքային հարկային տեսչությունից առանձնացվել և համայնքին է փոխանցվել սույն թվականի հունվար ամսին, որի վերլուծությունից պարզվել է, որ համայնքի հողի հարկի բազայում առ 25.11.2008թ. առկա են թվով 757 հարկ վճարող ֆիզիկական անձինք, որոնց հողի հարկի տարեկան հաշվարկային ցուցանիշը կազմել է 5303.8 հազ. դրամ, և համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը ապառքների և տույժերի հետ միասին կազմել է 20133.9 հազ. դրամ: Իրավաբանական անձանց հողի հարկի մասով 25.11.2008 թվականի դրությամբ հարկատու է մեկ կազմակերպություն, որը համայնքի բյուջե որպես հողի հարկ չի վճարել 2006թ.-ի 2-րդ եռամսյակից մինչև այսօր: Գյուղապետարանի և նշված կազմակերպության միջև 28.11.2008թ. կազմված փոխադարձ հաշվարկների ակտով պարզվել է, որ հողի հարկի տարեկան հաշվարկային ցուցանիշը կազմել է 219.5 հազ. դրամ և համայնքի բյուջե վճարվելիք գումարը ապառքների, տույժերի և տուգանքների հետ միասին կազմել է 898.9 հազ. դրամ, որը ենթակա է վճարման համայնքի բյուջե:

Նոր Խարբերդ համայնքի հողի հարկի բազան, անճշտություններով հանդերձ Մասիսի տարածքային հարկային տեսչությունից առանձնացվել և համայնքին է փոխանցվել ֆիզիկական անձանց մասով 2007թ.-ին, իսկ իրավաբանական անձանց մասով՝ 2008թ. դեկտեմբեր ամսին, որի վերլուծությունից պարզվել է, որ համայնքի հողի հարկի բազայում առ 01.12.2008թ. առկա են թվով 3016 հարկ վճարող ֆիզիկական անձինք, որոնց հողի հարկի 2008թ տարեկան հաշվարկային ցուցանիշը կազմել է 2570.3 հազ. դրամ և համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը ապառքների և տույժի հետ միասին կազմել է 21310.5 հազ. դրամ, սակայն համաձայն գյուղապետարանի կողմից ներկայացված պարզաբանման, ապառքի գումարի չափը իրատեսական չէ և ենթակա է ճշգրտման: Իրավաբանական անձանց հողի հարկի գծով 04.12.2008 թվականի դրությամբ հարկատու է 8 կազմակերպություն, որոնց հողի հարկի տարեկան հաշվարկային ցուցանիշները հայտնի չեն, կազմակերպությունների կողմից հաշվետվություններ չներկայացնելու պատճառով, և համայնքի բյուջե վճարվելիք գումարը ապառքների, տույժերի և տուգանքների հետ միասին կազմել է 492.9 հազ. դրամ:

Հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 19.04.2007թ. «ՀՀ կառավարության 2003թ. փետրվարի 13-ի N 192-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 547-Ն որոշումը, 2008թ. օգոստոս-սեպտեմբեր ամիսներին **Արարատի** քաղաքապետարանին է հանձնվել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց հողի հարկի բազան, որում եղել են բազմաթիվ անճշտություններ:

Քաղաքապետարանի կողմից, հողի հարկ վճարող ֆիզիկական անձինք, որոնք նախկինում ներկայացված չեն եղել հարկային տեսչության բազայում, ընդգրկվել են հողի հարկի բազայում, արդյունքում՝ 04.11.2008թ. դրությամբ համայնքի ֆիզիկական անձանց հողի հարկի բազայում առկա են 959 հարկ վճարող, 1665.3 հազ.դրամ տարեկան հաշվարկի գումարով, և նրանց համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը կազմել է 17141.4 հազ.դրամ:

Համայնքի տարածքում գտնվող հողի հարկ վճարող իրավաբանական անձանց թիվը բազայի հանձնման պահին եղել է 19-ը, համայնքի բյուջե նրանց վճարելիք գումարը՝ 32677.2 հազ. դրամ, իսկ առ 04.11.2008թ. համայնքի հողի հարկի բազայում առկա են 29 կազմակերպություն՝ 9656.8 հազ.դրամ տարեկան հաշվարկի և 32795.8 հազ. դրամ համայնքի բյուջե վճարելիք գումարներով (ներառյալ՝ 2008թ. 3-րդ եռամսյակը): Համայնքի բյուջեի հողի հարկի կատարողականները 2006, 2007թթ. և 30.09.2008թ. դրությամբ կազմել է համապատասխանաբար՝ 61.9%, 53.9% և 49.4%, չգանձված գումարները կազմել են 2006թ. 7853.1 հազ. դրամ, 2007թ. 9232.2 հազ. դրամ, 2008թ. 9 ամիս 6575.5 հազ. դրամ, ընդամենը 23660.8 հազ.դրամ, որը պայմանավորված է ինչպես հողի հարկի բազաների անճշտությամբ, այնպես էլ նախորդ տարիներին կուտակված պարտքերով:

2.2. ԳՈՒՅՔԱՀԱՐԿ

Մարզի համայնքների 2006թ. գույքահարկի ճշտված ցուցանիշները նախատեսված 334869.0 հազ. դրամի դիմաց, փաստացին կազմել է 252346.7 հազ. դրամ կամ 75.4%, 2007թ.-ին նախատեսված 315399.4 հազ. դրամի դիմաց, փաստացին կազմել է 299841.5 հազ. դրամ կամ 95.1%:

Արարատ քաղաքի վարչական սահմաններում գույքահարկի բազա ունեցող ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց գույքահարկի բազան հանձնվել է քաղաքապետարանին, դրանցում եղել են բազմաթիվ անճշտություններ:

Համայնքի բյուջեի գույքահարկի կատարողականները 2006, 2007 և 30.09.2008թ. դրությամբ կազմել է համապատասխանաբար՝ 34.6%, 95.7% և 61.6%, չգանձված գումարները կազմել են 2006թ.՝ 41105.7 հազ. դրամ, 2007թ.՝ 1387.3 հազ. դրամ, 2008թ. 10 ամիս՝ 13446.1 հազ. դրամ, ընդամենը՝ 55939.1 հազ. դրամ, որը պայմանավորված է ինչպես գույքահարկի բազաների անճշտությամբ, այնպես էլ՝ նախորդ տարիներին կուտակված պարտքերով:

Համաձայն Մասիսի ՏԳԲ-ի կողմից տրված հաշվետվությունների և **Արգավանդ** համայնքի կողմից ներկայացված եկամուտների կատարողականների, 2006թ. գույքահարկի գծով ճշտված պլանով եկամուտ է նախատեսվել 5662.1 հազ. դրամ (որտեղ ապառքի գումար չի պլանավորվել), փաստացի մուտքը կազմել է 6075.4 հազ. դրամ, կամ նախատեսված եկամուտի նկատմամբ փաստացի մուտքը կազմել է 107.2%: Հարկ է նշել, որ համայնքի իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց գծով գույքահարկի ելակետային գումարները կազմում են 11221.2 հազ. դրամ կամ 2006թ. գույքահարկը պլանավորելիս պակաս է պլանավորվել և գանձման առաջադրվել 5559.1 հազ. դրամի չափով:

2007թ. գույքահարկի գծով ճշտված պլանով եկամուտ է նախատեսվել 6800.0 հազ. դրամ (որտեղ ապառքի գումար չի պլանավորվել), փաստացի մուտքը կազմել է 6973.2 հազ. դրամ, կամ նախատեսված եկամուտի նկատմամբ փաստացի մուտքը կազմել է 102.5%: Հարկ է նշել, որ համայնքի իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց գծով գույքահարկի ելակետային գումարները կազմում են 13264.7 հազ. դրամ կամ 2007թ. գույքահարկը պլանավորելիս պակաս է պլանավորվել և գանձման առաջադրվել 6467.7 հազ. դրամի չափով:

2008թ. տարեկան գույքահարկի գծով ճշտված պլանով եկամուտ է նախատեսվել 12839.7 հազ. դրամ (որտեղ ապառքի գումար չի պլանավորվել), ինն ամիսների փաստացի մուտքը կազմել է 7522.5 հազ. դրամ, կամ նախատեսված եկամուտի նկատմամբ փաստացի մուտքը կազմել է 58.5%: Հարկ է նշել, որ համայնքի իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց գծով գույքահարկի ելակետային գումարները կազմում են 17978.4 հազ. դրամ կամ 2008թ. գույքահարկը պլանավորելիս պակաս է պլանավորվել և գանձման առաջադրվել 5138.7 հազ. դրամի չափով:

Այսպիսով, 2006-2008թթ. գույքահարկի գծով ճշտված պլանով եկամուտ է նախատեսվել 25301.8 հազ. դրամ (որտեղ ապառքի գումար չի պլանավորվել), այն դեպքում երբ համայնքի իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց գծով գույքահարկի ելակետային գումարները կազմում են 42464.3 հազ. դրամ կամ գույքահարկը պլանավորելիս պակաս է պլանավորվել և գանձման առաջադրվել նշված տարիների ընթացքում 17162.5 հազ. դրամի չափով:

Դարակերտ համայնքի 2006, 2007թթ. և 2008թ. 9-ը ամիսների բյուջեների գույքահարկի նախատեսված ցուցանիշները համապատասխանաբար՝ 3500.0 հազ. դրամի, 3500.0 հազ. դրամի և 4000.0 հազ. դրամի դիմաց կատարվել են 78.2%-ով, 122.4%-ով, 79.3%-ով, կազմելով համապատասխանաբար՝ 2737.2 հազ. դրամ, 4283.7 հազ. դրամ և 3170.6 հազ. դրամ: Գույքահարկի 2007թ.-ի բարձր կատարողականը պայմանավորված է բյուջեն կատարելուց նախորդ տարիների գույքահարկի ապառքները նախատեսված ցուցանիշում չներառելով:

Համայնքի գույքահարկի բազայում առ 25.11.2008թ. առկա են 670 գույքահարկ վճարող ֆիզիկական անձինք, որոնց 2008թ.-ի գույքահարկի տարեկան հաշվարկային ցուցանիշը կազմել է 3993.9 հազ. դրամ և համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը ապառքների և տույժերի հետ միասին կազմել է 11846.5 հազ. դրամ: Իրավաբանական անձանց մասով բազայում առկա են 5 կազմակերպություններ, որոնց համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը 25.11.2008թ.-ի դրությամբ կազմել է 174.7 հազ. դրամ:

Մարմարաշեն համայնքի ավագանին, խախտելով ՀՀ կառավարության 19.05.1998թ.-ի թիվ 300 որոշման պահանջները, անհիմն կարգով համայնքի բնակիչներին 2008թ.-ին տվել է 138.1 հազ. դրամ գույքահարկի արտոնություն:

Ոսկետափ համայնքի գույքահարկի բազայից ֆիզիկական անձանց գծով ընտրանքային կարգով ստուգվել է թվով երկու անձանց սեփական փոխադրամիջոցների համար գանձված գույքահարկի գումարը և պարզվել է, որ «ՏՈՅՈՏԱ LAND CRUISER» մակնիշի մարդատար ավտոմեքենայի հզորությունը բազայում գրանցվել է 200 Ձ/ՈՒԺ, ըստ տեխնիկական անձնագրերի տվյալների կազմում

էր 250 Ձ/ՈՒԺ, «Մերսեդես Բենց 260» մակնիշի մարդատար ավտոմեքենայի հզորությունը բազայում գրանցվել է 150 Ձ/ՈՒԺ, ըստ տեխնիկական անձնագրերի տվյալների կազմում էր 160 Ձ/ՈՒԺ: 03.11.2008թ-ի դրությամբ հաշվարկվել է պակաս վճարված գույքահարկ, գումարով՝ 17.3 հազ. դրամ:

Համաձայն Արարատի ՏԳԲ-ի կողմից տրված հաշվետվությունների և **Փոքր Վեղի** համայնքի կողմից ներկայացված եկամուտների կատարողականների, 2006թ. գույքահարկի գծով ճշտված պլանով եկամուտ է նախատեսվել 2098.6 հազ. դրամ, փաստացի մուտքը կազմել է 1659.8 հազ. դրամ, կամ նախատեսված եկամուտի նկատմամբ փաստացի մուտքը կազմել է 79.0%:

2007թ. գույքահարկի գծով ճշտված պլանով եկամուտ է նախատեսվել 2098.6 հազ. դրամ, փաստացի մուտքը կազմել է 1620.9 հազ. դրամ, կամ նախատեսված եկամուտի նկատմամբ փաստացի մուտքը կազմել է 77.2%:

2008թ. ինն ամիսների գույքահարկի գծով ճշտված պլանով եկամուտ է նախատեսվել 8750.0 հազ. դրամ, փաստացի մուտքը կազմել է 3410.0 հազ. դրամ, կամ նախատեսված եկամուտի նկատմամբ փաստացի մուտքը կազմել է 38.9%:

Փոքր Վեղի համայնքի վարչական սահմաններում եղած կազմակերպությունների ինչպես նաև համայնքի բնակիչների գույքահարկի բազան Արարատի ՏՀՏ-ից համայնք է տեղափոխվել 2004թ.-ից, սակայն գույքահարկի հաշվարկման ծրագիրը նախորդ ժամանակաշրջանի տվյալներն արտացոլելու հնարավորություն չունի:

21.11.2008թ. դրությամբ բազային տվյալների համաձայն գույքահարկի գծով վճարման ենթակա գումարը կազմում է 9886.3 հազ. դրամ, որից տույժի գումարը՝ 3200.9 հազ. դրամ:

Ամփոփելով հողի հարկի և գույքահարկի թեման հարկ է նշել, որ հողի հարկի և գույքահարկի բազայում կան անճշտություններ, չմարած հարկային պարտավորություններ, պարտավորությունների նկատմամբ չհաշվարկված տույժ, որի արդյունքում համայնքի բյուջեները պլանավորվում են ոչ ճիշտ ձևով:

3. Տեղական տուրքերի և վճարների վերաբերյալ

Մարզի համայնքներում 2006թ. տեղական տուրք է նախատեսվել 28220.0 հազ. դրամ, փաստացին կազմել է 36503.9 հազ. դրամ կամ 129.4 %, 2007թ-ին՝ նախատեսվել է 28093.5 հազ. դրամ փաստացին կազմել է 38807.8 հազ. դրամ, կամ 138.2%:

Տեղական տուրքը կամ վճարը ճիշտ հաշվարկելը, ժամանակին գանձելը «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին, ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի համաձայն, դրված է տեղական տուրք կամ վճար գանձող համապատասխան մարմնի կամ պաշտոնատար անձանց վրա, որոնց կողմից կան թերություններ և բաց թողումներ, իսկ համաձայն նույն օրենքի 17-րդ հոդվածի՝ «Տեղական տուրքերը և վճարները հաշվարկելու և գանձելու կարգի պահպանման նկատմամբ հսկողությունն իրականացնում է համայնքի ղեկավարը»: Ստուգումներով արձանագրվեց հետևյալը՝

Արարատ քաղաքի ավագանու 15.01.2008թ թիվ 1 նիստի որոշման 7-րդ կետով սահմանվել է համայնքի տարածքում ոգելից խմիչքի և (կամ) ծխախոտի արտադրանքի վաճառքի, իսկ հանրային

սննդի օբյեկտներում ոգելից խմիչքի և ծխախոտի արտադրանքի վաճառքի թույլտվության համար տեղական տուրք հիմնական շինություններում վաճառքի կազմակերպման դեպքում յուրաքանչյուր եռամսյակի համար՝ 7.5 հազ. դրամ, ոչ հիմնական շինություններում վաճառքի կազմակերպման դեպքում յուրաքանչյուր եռամսյակի համար՝ 6.0 հազ. դրամ:

Համայնքի ավագանու 03.04.2008թ. թիվ 4 նիստի որոշումով չեղյալ է համարվել ավագանու 15.01.2008թ. թիվ մեկ որոշման 7-րդ կետը և սահմանվել է նույն տուրք վճարողների համար տարբեր դրույքաչափեր, խախտվել է «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 9-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջը՝ «Համայնքի տարածքում բոլոր վճարողների համար սահմանվում են տեղական տուրքերի միասնական դրույքաչափեր»: Ավագանու 02.06.2008թ թիվ 6 որոշումով անվավեր է ճանաչվել ավագանու 03.04.2008թ թիվ 4 որոշումը, սակայն տեղական տուրքերը գանձվել է նախկին սխալ որոշումով սահմանված դրույքաչափերով, և տուրք վճարողներից ավելի է գանձվել 160.0 հազ. դրամ:

Համայնքի ավագանու 28.02.2007թ թիվ մեկ որոշումով, համայնքի տարածքում բացօթյա վաճառք կազմակերպելու թույլտվության համար, տեղական տուրք սահմանվել է՝ գազի և վառելիքաքսայուղային նյութերի համար ընթացիկ տարի 60.0 հազ. դրամ, սակայն 27.02.2007թ «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 5-րդ կետի փոփոխություն է կատարվել և սահմանվել է 150.0-200.0 հազ. դրամ: Քաղաքապետարանի կողմից այս փոփոխությունը հաշվի չի առնվել, և տեղական տուրքի դրույքաչափի փոփոխություն չի կատարվել:

Արարատի քաղաքապետի 04.11.2008թ. թիվ 105 կարգադրությամբ ստեղծված համայնքի վարչական տարածքում տեղական տուրք վճարողների գույքագրման և հաշվառման հանձնաժողովի աշխատանքի արդյունքում պարզվել է՝

- Հաշվառված ոգելից խմիչք և ծխախոտ վաճառող թվով 48 տուրք վճարողներից ստուգման պահին 8-ը չունեին վաճառքի թույլտվություն, որոնց և նախորդ տարիներին չվճարած տուրք վճարողների համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը կազմել է 438.4 հազ. դրամ:

- Համայնքի տարածքում գործող թվով 5 մարդատար «տաքսի» ծառայություն իրականացնողներ ունենալով 15 ավտոմեքենա, որոնցից 5-ը աշխատել են առանց թույլտվության, և համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը կազմել է 50.0 հազ. դրամ:

- Համայնքի վարչական տարածքում հաշվառվել է թվով երկու գազալցակայան և մեկ բենզալցակայան, որոնցից 2-ը չունեին վաճառքի թույլտվություն, համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը նախորդ տարիների հետ միասին կազմել է 437.5 հազ. դրամ:

- Համայնքի վարչական տարածքում թվով 4 կազմակերպությունների կողմից տեղադրված 6 արտաքին գովազդի վահանակներից երկուսը չունեին թույլտվություն, որոնց և նախորդ ամիսների չվճարողների կողմից համայնքի բյուջե արտաքին գովազդից վճարելիք տեղական տուրքի գումարը կազմել է 159.2 հազ. դրամ:

- Համայնքի տարածքում, նոր շենքերի շինարարության, օբյեկտների վերակառուցման և քանդման թույլտվության համար համայնքի բյուջե չի վճարվել 110.0 հազ. դրամ տեղական տուրք:

Այսպիսով, 2006, 2007թթ. և 2008թ. ինն ամիսներին ստուգման պահի դրությամբ համայնքի բյուջե տեղական տուրքից չվճարված գումարը կազմել է **1195.1** հազ. դրամ: Ստուգման ընթացքում տեղական տուրք վճարողների կողմից համայնքի բյուջե վճարվեց **292.3** հազ. դրամ տեղական տուրք:

Խախտելով «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ, 12-րդ և 16-րդ հոդվածների պահանջները՝

Արևշատ համայնքում տեղական բյուջե չի գանձվել տեղական տուրքի գումար՝ 2006թ. 50.0 հազ. դրամ, 2007թ.՝ 35.0 հազ. դրամ և 2008թ. ինն ամիսների համար՝ 50.0 հազ. դրամ, ընդամենը՝ **135.0** հազ. դրամ:

Փոքր Վեղի համայնքում տեղական բյուջե չի գանձվել տեղական տուրքի գումար՝ 2006թ. 8.0 հազ. դրամ, 2007թ.՝ 35.0 հազ. դրամ և 2008թ. ինը ամիսների համար՝ 100.0 հազ. դրամ, ընդամենը՝ **143.0** հազ. դրամ:

Մասիսի քաղաքապետարանի կողմից 2006-2007թթ. պակաս տեղական տուրքեր է գանձվել 1999.0 հազ. դրամ:

Մասիսի քաղաքապետի 06.11.2008թ. թիվ 132 կարգադրությամբ ստեղծված հանձնաժողովի կողմից կատարվել է տեղական տուրք վճարող սուբյեկտների գույքագրում, որով արձանագրվել է.

1. վառելիքաքսայուղերի վաճառք իրականացնող թվով 12 իրականացնող սուբյեկտներից ութը ընդհանրապես վճարումներ չէին կատարել, գումարով 1200.0 հազ. դրամ, իսկ թվով 4 սուբյեկտներ սահմանված դրույքաչափերից պակաս վճարումներ էին կատարել՝ գումարով 540.0 հազ. դրամ:

2. Հաշվառվեց ոգելից խմիչքներ և /կամ/ ծխախոտ վաճառող 62 առևտրի օբյեկտ, որոնցից 51 սուբյեկտներ գույքագրման պահին ոգելից խմիչքի և ծխախոտի վաճառք իրականացնելու համար չունեին համապատասխան թույլտվության արտոնագիր, որոնց համար հաշվարկվեց չվճարված տեղական տուրքի գումար **1265.0** հազ. դրամ:

3. հաշվառվել է թվով 6 սուբյեկտների կողմից տեղադրված արտաքին գովազդի վահանակ, դրանցից 5-ի կողմից վահանակները տեղադրված էին առանց թույլտվության, ինչպես նաև գրանցամատյանում չէին հաշվառվել /գրանցվել/, չվճարված տեղական տուրքի գումարը կազմում էր 912.7 հազ. դրամ:

Այսպիսով Մասիսի քաղաքապետարանում տեղական տուրքերի գծով արձանագրվել է **5916.7** հազ. դրամ չվճարված գումար:

Մարմարաշեն համայնքում տեղական տուրքերի գծով /ոգելից խմիչքների և ծխախոտի վաճառքի թույլտվության համար, ինչպես նաև վառելիքաքսայուղերի վաճառքի թույլտվության համար/ 03.12.2008թ-ի դրությամբ համայնքի բյուջե չէր գանձվել **177.5** հազ. դրամ :

Արգավանդ համայնքի ղեկավարի 04.12.2008թ. թիվ 14 կարգադրությամբ ստեղծվեց հանձնաժողով՝ կապված տեղական տուրքերի վճարումների հետ հաշվառելու համայնքի տարածքում գործող՝ ժամը 24.00–ից հետո աշխատող խաղասրահները: Հաշվառումից պարզվել է, որ համայնքի տարածքում ժամը 24.00–ից հետո գործում էր 9-ը խաղասրահ, որից երկուսը հաշվառված չէին՝ հաշվարկվում է 500.0 հազ. դրամի չհաշվարկված տեղական տուրքի գումար, որից ստուգման

ընթացքում վճարվեց 104.0 հազ. դրամ: Միաժամանակ նշենք, որ ստուգման պահի դրությամբ «Ռ-իո» խաղասրահի կողմից պակաս էր վճարվել 108.0 հազ. դրամ, որը նույնպես ստուգման ընթացքում վճարվեց:

Համայնքի կողմից չէր պլանավորվել և գանձման չէր առաջադրվել նաև արտաքին գովազդի տեղադրման գումարը՝ 144.0 հազ. դրամ, որը ենթակա է գանձման համայնքի բյուջե: Հարկ է նշել, որ նշված գումարը վճարվեց ստուգման ընթացքում:

Խախտվել է «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ, 12-րդ և 17-րդ հոդվածների պահանջները՝ տեղական բյուջե չի գանձվել տեղական տուրքի գումար 752.0 հազ. դրամ: Ստուգման պահի դրությամբ համայնքի բյուջե գանձվեց 212.0 հազ. դրամ:

Նոր Խարքերդի գյուղապետի 01.12..2008թ. թիվ 42 կարգադրությամբ ստեղծված համայնքի վարչական տարածքում տեղական տուրք վճարողների գույքագրման և հաշվառման հանձնաժողովի աշխատանքի արդյունքում պարզվել է՝

- Հաշվառված ոգելից խմիչք և ծխախոտ վաճառող թվով 22 տուրք վճարողներից ստուգման պահին 7-ը չունեին վաճառքի թույլտվություն, որոնց և նախորդ տարիներին չվճարած տուրք վճարողների համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը կազմել է 427.0 հազ. դրամ:

- Համայնքի վարչական տարածքում հաշվառվել է թվով մեկ գազալցակայան և երեք բենզալցակայան, որոնք չունեին վաճառքի թույլտվություն, համայնքի բյուջե վճարելիք գումարը նախորդ տարիների հետ միասին կազմել է 605.0 հազ. դրամ:

- Համայնքի տարածքում գործող խաղատունը չուներ երեկոյան ժամը 24.00-ից աշխատելու թույլտվություն, և համայնքի բյուջե որպես տեղական տուրք չվճարած գումարը կազմել է՝ 500.0 հազ. դրամ:

Այսպիսով, 2006թ. 2007թ. և 2008թ. ստուգման պահի դրությամբ համայնքի բյուջե տեղական տուրքից չվճարված գումարը կազմել է 1532.0 հազ. դրամ:

Այսպիսով, վերը նշված համայնքներում ստուգումներով հայտնաբերվել և հաշվարկվել են համայնքների բյուջեներ չվճարված տեղական տուրք՝ 9851.3 հազ. դրամ: Ստուգման ընթացքում համայնքների բյուջեներ վճարվեց տեղական տուրք 541.8 հազ. դրամ:

4. Ծախսերի վերաբերյալ

4.1. Կոմունալ ծախսեր

Արարատի քաղաքապետարանի *փողոցների սանիտարական մաքրման ծախսերի հաշվարկները նորմատիվներով գնահաշվարկներով չեն հիմնավորվել: Սանիտարական մաքրման աշխատանքների ստանդարտների բացակայության արդյունքում տեխնիկական բնութագրերը, աշխատանքների ծավալները և նկարագրությունը հաստատված չեն, աշխատանքները չեն տարանջատվել ամառային և ձմեռային սեզոնի:*

2006 – 2007թթ.-ի ընթացքում Արարատ քաղաքի, մայրերի, անցումների և հրապարակների սանմաքրման, կանաչապատման և բնակֆոնդի սպասարկման աշխատանքների

իրականացման համար Արարատի քաղաքապետարանի և «Արարատի ԲԿՏ» ԲԲԸ միջև 2006 և 2007 թթ.-ի համար կնքվել են ուղղակի պայմանագիր՝ անտեսելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջները:

Արարատի քաղաքապետարանի և «Արարատի ԲԿՏ» ԲԲԸ միջև 2006 թ.-ին կնքված պայմանագրի համաձայն աշխատանքների գինը կազմել է 40000,0 հազ. դրամ, և որպես մաքրվող տարածք է նշվել **47 հա**, այդ թվում որպես կանաչ տարածք՝ **14 հա**: Ստուգմամբ պարզվել է, որ մաքրվող տարածքների և գնի հաշվարկների համար հիմք է հանդիսացել Արարատի քաղաքապետի կողմից հաստատված սանիտարական մաքրման, կանաչապատման և բնակֆոնդի սպասարկման տարեկան նորմաները, որը 2003թ.-ին հաշվարկվել է «Կոմունալ սպասարկում» իրավաբանական անձանց միության կողմից: Նշված կազմակերպության կողմից հաշվարկի հիմք է հանդիսացել Արարատի քաղաքապետարանի կողմից տրամադրված ելակետային տվյալները: Համաձայն հաստատված նորմաների մեկ քմ մաքրվող տարածքի տարեկան ծախս է սահմանվել 82,2 դրամ, որը 47 հա համար կազմել է 38634,0 հազ. դրամ:

Մեկ քմ կանաչ տարածքի սպասարկման տարեկան ծախսը սահմանվել է 48,0 դրամ, իսկ 14 հա համար այն կազմել է՝ 6720,0 հազ. դրամ:

Արարատի քաղաքապետի կարգադրությամբ ստեղծվել է հանձնաժողով, մաքրվող և կանաչապատ տարածքների տվյալների չափագրման համար: Հանձնաժողովի կողմից կազմվել է ակտ, ըստ որի չափագրումների արդյունքում պարզվել է, որ հնարավոր մաքրվող տարածքների ընդհանուր մակերեսը փաստացի կազմում է **20 հա**, իսկ կանաչապատ տարածքների ընդհանուր մակերեսը փաստացի կազմում է **6 հա**: Արդյունքում՝ 2006թ.-ի համար «Արարատի ԲԿՏ» ԲԲԸ-ի կողմից Արարատի քաղաքապետարան որպես մաքրվող տարածք ներկայացվել է 47 հա, մինչդեռ քաղաքապետի կարգադրությամբ ստեղծված հանձնաժողովի մաքրվող տարածքների տվյալների չափագրմամբ այն կազմում է 26 հա: Արդյունքում՝ 2006-2007թթ.-ի ընթացքում Արարատի քաղաքապետարանի կողմից «Արարատի ԲԿՏ» ԲԲԸ-ին վճարված գումարներում ըստ վերոգրյալ չափագրման արդյունքների առկա է 38401,0 հազ. դրամի տարբերություն: Փաստի առթիվ հարուցվել է քրեական գործ, որը գտնվում է ՀՀ ոստիկանության քննչական գլխավոր վարչության Արարատի քննչական բաժանմունքի վարույթում և ըստ որի նշանակվել է մասնագիտական ստուգում՝ իրական չափերը պարզելու համար:

Ստուգմամբ պարզվել է, որ «Արարատի քաղաքային կոմունալ ծառայություն» ԲՀ-ում 2008թ.-ի ընթացքում ոսկու կորզման ֆաբրիկայի բանավանի փողոցների, մայթերի սանիտարական մաքրման համար հաստիք չի նախատեսվել և չի պահվել, մինչդեռ նույն ժամանակահատվածում վերը նշված աշխատանքների համար «Արարատի քաղաքային կոմունալ ծառայություն» ԲՀ-ի կողմից ներկայացվել է նշված աշխատանքների իրականացման ակտեր և վճարվել է 730,0 հազ. դրամ:

4.2 Կապիտալ ծախսերի վերաբերյալ

Շինարարություն

Շինվերանորոգման աշխատանքները կատարելիս խախտվել են՝

- ՀՀ կառավարության 2002թ. փետրվարի 2-ի թիվ 96 որոշումը՝ «Գնումների մասին ՀՀ օրենքի 15 հոդվածի 2-րդ մասի՝ «Շինարարական աշխատանքների համար ֆինանսական միջոցները նախատեսվում են սահմանված կարգով հաստատված և փորձաքննություն անցած նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի հիման վրա»:
- ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության 28.04.1998թ. թիվ 46 հրամանի «Գործող գներով շինարարական աշխատանքների արժեքի հաշվարկման կարգ»-ի պահանջները:
- ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կողմից թողարկվող ինֆորմացիոն տեղեկագրի միավորի գները:
- ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.1998թ. թիվ 44 հրամանի «Շինարարական աշխատանքների որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգի» պահանջները:
- Խախտվել է ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 05.02.98թ. թիվ 28 և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 20.02.98թ. թիվ 16 հրամանների պահանջները:

ԱՐԱՐԱՏ

2006-2007թթ. և 2008թ. առաջին կիսամյակում Արարատի քաղաքապետարանի կողմից կատարվել է 155565.9 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Ստուգված 77700.0 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքների նախահաշվային փաստաթղթերի ստուգումներով և հսկիչ չափագրումներով արձանագրվել է **1644.6** հազ. դրամի հավելագրում /չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարվել է կապալառուին/, որը կազմում է ստուգված շինարարական աշխատանքների **2.1%-ը**:

ԳՈՌԱՎԱՆ

2006-2007թթ. և 2008թ. առաջին կիսամյակում Գոռավան համայնքի կողմից կատարվել է 19180.18 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Ստուգված 16675.7 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքների նախահաշվային փաստաթղթերի ստուգումներով արձանագրվել է **244.7** հազ. դրամի հավելագրված /չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարվել է կապալառուին/ գումար, որը կազմում է ստուգված շինարարական աշխատանքների գումարի **1.5%-ը**:

ԵՂԵԳՆԱՎԱՆ

2006-2007թթ. և 2008թ. առաջին կիսամյակում Եղեգնավան համայնքի կողմից կատարվել է 22932.0 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Ստուգված 15814.35 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքների նախահաշվային փաստաթղթերի ստուգումներով արձանագրվել է **541.0** հազ. դրամի հավելագրված /չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարվել է կապալառուին/ գումար, որը կազմում է ստուգված շինարարական աշխատանքների գումարի **3.4%-ը**:

ԴԱՐԱԿԵՐՏ

2006-2007թթ. և 2008թ. առաջին կիսամյակում Դարակերտ համայնքի կողմից կատարվել է 50040.18 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Ստուգված 17744.2 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքների նախահաշվային փաստաթղթերի ստուգումներով արձանագրվել է 337.8 հազ. դրամի հավելագրված /չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարվել է կապալառուին/ գումար, որը կազմում է ստուգված շինարարական աշխատանքների գումարի 1.9%-ը:

ԱՐԳԱՎԱՆԴ

2006-2007թթ. և 2008թ. առաջին կիսամյակում Արգավանդ համայնքի կողմից կատարվել է 53218.7 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Ստուգված 38360.7 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքների նախահաշվային փաստաթղթերի ստուգումներով և հսկիչ չափագրումներով արձանագրվել է 2942.2 հազ. դրամի հավելագրված /չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարվել է կապալառուին/ գումար, որը կազմում է ստուգված շինարարական աշխատանքների գումարի 7.7%-ը:

Արևշատ

2006-2007թթ. և 2008թ. առաջին կիսամյակում Արևշատ համայնքի կողմից կատարվել է 18918.0 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Ստուգված 6800.0 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքների նախահաշվային փաստաթղթերի ստուգումներով և հսկիչ չափագրումներով արձանագրվել է 353.0 հազ. դրամի հավելագրված /չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարվել է կապալառուին/ գումար, որը կազմում է ստուգված շինարարական աշխատանքների գումարի 5.1%-ը:

Ոսկետափ

2006-2007թթ. և 2008թ. առաջին կիսամյակում Ոսկետափ համայնքի կողմից կատարվել է 15055.0 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Ստուգված 3030.0 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքների նախահաշվային փաստաթղթերի ստուգումներով և հսկիչ չափագրումներով արձանագրվել է 553.0 հազ. դրամի հավելագրված /չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարվել է կապալառուին/ գումար, որը կազմում է ստուգված շինարարական աշխատանքների գումարի 18%-ը:

Մասիս

2006-2007թթ. և 2008թ. առաջին կիսամյակում Մասիսի քաղաքապետարանի կողմից կատարվել է 288298.0 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Ստուգված 26747.0 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքների նախահաշվային փաստաթղթերի ստուգումներով և հսկիչ չափագրումներով արձանագրվել է 2118.6 հազ. դրամի հավելագրված /չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարվել է կապալառուին/ գումար, որը կազմում է ստուգված շինարարական աշխատանքների գումարի 7.9%-ը:

Նոր Խարբերդ

2006-2007թթ. և 2008թ. առաջին կիսամյակում Նոր Խարբերդ համայնքի կողմից կատարվել է 36300.0 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքներ: Ստուգված 24991.0 հազ. դրամի շինվերանորոգման աշխատանքների նախահաշվային փաստաթղթերի ստուգումներով և հսկիչ չափագրումներով արձանագրվել է 308.0 հազ. դրամի հավելագրված /չկատարված աշխատանքների

դիմաց վճարվել է կապալառուին/ գումար, որը կազմում է ստուգված շինարարական աշխատանքների գումարի 1.2%-ը:

Այսպիսով, Արարատի մարզում իրականացված վերը նշված համայնքների ստուգումներով ընդգրկված 227862.9 հազ. դրամից արձանագրվել է կապալառուներին 9042.9 հազ. դրամ ավելի վճարված գումար, որը կազմում է շինարարական աշխատանքների գումարի 3.9%-ը:

4.3. Աշխատավարձի վերաբերյալ

2006թ.-ին **Եղեգնական** համայնքի ավագանին չի հաստատել համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի և բյուջետային հիմնարկների աշխատակիցների թիվը, հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը, խախտվել է «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 26-րդ կետի պահանջները, այն է, «Համայնքի ավագանին հաստատում է համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի և բյուջետային հիմնարկների աշխատակիցների թվաքանակը, հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը»:

Դարակերտ համայնքի ղեկավարի և աշխատակազմի հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը համայնքի ավագանու կողմից 2006թ.ին չեն հաստատվել, խախտվել է «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 8-րդ կետը՝ այն է, «Համայնքի ավագանին որոշում է համայնքի ղեկավարի վարձատրության չափը» և 26-րդ կետի՝ «Համայնքի ավագանին հաստատում է համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի և բյուջետային հիմնարկների աշխատակիցների թվաքանակը, հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը» պահանջները: Համայնքի ավագանու կողմից 2007թ. և 2008թ. աշխատողների հաստիքացուցակը և դրույքաչափերը հաստատվել են բյուջեն հաստատելուց հետո:

5. Գնումների վերաբերյալ

Ստուգմամբ պարզվել է, որ 2006, 2007թթ. և 2008թ. ինն ամիսներին տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից իրենց կարիքների համար ապրանքների, ծառայությունների, աշխատանքների ձեռք բերումը, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջների խախտումներով: Փաստորեն, համայնքի ղեկավարները չեն ապահովել գնման գործընթացի մրցակցային, արդյունավետ, թափանցիկ, հրապարակային և ոչ խտրական հիմունքներով կազմակերպումը (ըստ առանձին գնումների՝ մանրամասն նկարագրված են արձանագրություններում):

6. Հաշվապահական հաշվառման վերաբերյալ

Ոսկետափ համայնքի կողմից չի պահպանվել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 30.12.2002թ.-ի թիվ 930 «Ն» հրամանի պահանջները, չեն կազմվել տարեկան հաշվեկշիռները, հաշվապահական հաշվառում չի վարվել և համապատասխան հաշվապահական ձևակերպումներ չի տրվել:

Փոքր Վեղի համայնքի հաշվապահական հաշվառումը տարվել է թերի, չեն տրվել գործարքների համապատասխան հաշվապահական ձևակերպումներ, այսպես. համայնքի միջոցներով ձեռք բերված և ծախսված շինանյութի համար կազմված ակտերում չեն նշվել կատարված աշխատանքների ծավալները, ինչպես նաև հաշվապահորեն չեն արտացոլվել նախորդ տարվա պարտավորությունները:

Համաձայն «ՀՀ բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածի՝ համայնքի բյուջեի մասին ավագանու որոշման նախագիծը ներառում է նաև համայնքի բյուջեի նախագծով նախատեսված եկամուտների և ծախսերի հիմնավորումը, ինչպես նաև այդ ցուցանիշների համեմատական վերլուծությունը նախորդ տարվա բյուջեի փաստացի, ընթացիկ բյուջետային տարվա հաշվարկային ցուցանիշների հետ, սակայն համայնքի 2006-2008թթ. բյուջեների համեմատական վերլուծություն նախորդ տարվա փաստացի համեմատ չի կատարվել:

7. Մասիս համայնքի դերիտորական պարտքերի վերաբերյալ

Մասիսի քաղաքապետարանի և «ՌԻբբան-Պրո» ՍՊԸ-ի միջև 22.07.2002թ.-ին կնքվել է նախագծային աշխատանքների կապալի պայմանագիր, համաձայն որի կապալառուն պետք է կատարի Մասիս քաղաքի գլխավոր հատակագծի մշակման աշխատանքներ: Պայմանագրի ընդհանուր արժեքը կազմել է 6500.0 հազ. դրամ: Մինչև 2003թ.-ի մայիսի 7-ը «ՌԻբբան-Պրո» ՍՊԸ-ին Մասիսի քաղաքապետարանը վճարել է 4000.0 հազ. դրամ: Աշխատանքների կատարման ժամկետը սահմանվել է մինչև 2003թ.-ի մարտի 1-ը, որը 01.07.2004թ.-ին և 02.05.2005թ.-ին կնքված համաձայնագրերով երկարաձգվել է մինչև 2005թ.-ի հոկտեմբերի 1-ը: Պայմանագրի 5.1 կետով վերը նշված աշխատանքների կատարման ժամկետի խախտման համար Կապալառուն Պատվիրատուին վճարում է տուգանք պայմանագրի գումարի 1 %-ի չափով և տույժ՝ կետանց յուրաքանչյուր օրվա համար պայմանագրի գումարի 0.1 %-ի չափով: Ստուգմամբ հաշվարկվում է տուգանք՝ 65.0 հազ. դրամ և տույժ՝ 7085.0 հազ. դրամ :

8. Համայնքներում ներքին աուդիտի ամփոփ նկարագիրը

Համաձայն «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 68-րդ հոդվածի՝ «Համայնքի բյուջեի կատարման վերահսկողությունն իրականացնում է համայնքի ավագանին...», իսկ «ՀՀ բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 34-րդ հոդվածի համաձայն՝ «Համայնքի ավագանին համայնքի բյուջեի կատարման վերահսկողությունն իրականացնում է իր անդամի (անդամների) և (կամ) աուդիտորական մասնագիտացված կազմակերպության միջոցով, ավագանու որոշած պարբերականությամբ, բայց ոչ պակաս, քան տարին մեկ անգամ»:

2006թ. և 2007թ. ստուգված գյուղական համայնքներում բյուջեի աուդիտ չի իրականացվել, բյուջեների կատարողականների տարեկան հաշվետվությունները ավագանին քննարկել է առանց աուդիտորական եզրակացության, խախտելով նշված օրենքի, ինչպես նաև ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 30.12.2002թ. N 934-Ա՝ «ՀՀ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում, ինչպես նաև վերջիններիս ենթակա հիմնարկներում ներքին աուդիտի անցկացման կարգի մասին» հրամանի պահանջները: Ստուգմամբ պարզվել է՝ բացառությամբ քաղաքային

համայնքների, մյուս համայնքներում սույն հրամանի պահանջները չեն կատարվել, աուդիտորի պաշտոն տեղական ինքնակառավարման մարմիններում չեն նախատեսվել, ինչպես նաև աուդիտորական ուսումնասիրություններ չեն իրականացվել:

Ստուգումներով հայտնաբերված խախտումները և բաց թողումները ավելի մանրամասն նկարագրված են ըստ առանձին համայնքների կազմված ամբողջական արձանագրություններում:

Ե Զ Բ Ա Կ Ա Ց ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

1. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից ուղղակի պայմանագրերով կատարած գումումները, գնվող ապրանքների տեխնիկական բնութագրերի բացակայությունը, գնային առաջարկների նորմատիվներով և գնահաշվարկներով հիմնավորված չլինելը, մրցութային հայտերի ծրարների բացակայությունը և գնման ձևի սխալ ընտրությունը չի ապահովել գնման գործընթացի մրցակցային, արդյունավետ, թափանցիկ, հրապարակային և ոչ խտրական հիմքերով կազմակերպում, արդյունքում՝ առաջացնելով կոռուպցիոն ռիսկ:

Փողոցների սանիտարական մաքրման, սեզոնային աշխատանքների հանրապետական ստանդարտների և նորմատիվների բացակայության պայմաններում գնային առաջարկները հիմնավորված չեն:

2. Համայնքների բյուջեների հարկային եկամուտների հաշվարկային տվյալները հիմնավորված չեն: Ավագանիները չեն օգտվել «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով իրենց վերապահված իրավասություններից. համապատասխան հարկային տեսչության և անշարժ գույքի կադաստրի տարածքային ծառայությունների հետ չեն ճշտել հարկային եկամուտների հաշվարկային ցուցանիշները, որի արդյունքում թերակատարվել է բյուջեի սեփական միջոցների հավաքումը և բյուջեի կատարումը:

3. Համայնքներում գույքահարկի գծով արտոնությունների տրամադրումը՝ ըստ առանձին սոցիալական խմբերի կանոնակարգված չէ, որը հանգեցրել է բյուջեների հարկային եկամուտների անհիմն կորուստների:

6. Տեղական տուրքերի գանձման գործընթացը կանոնակարգելու, բյուջեներում հստակ և վերահսկելի մուտքեր ապահովելու, հնարավոր չարաշահումներից խուսափելու նպատակով կարևորվում է «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքի հետագա կատարելագործումը:

7. Համայնքների վարչական սահմաններում հողային ռեսուրսների և գույքի կառավարման ու օգտագործման գործընթացը տեղական ինքնակառավարման մարմինների ղեկավարների կողմից իրականացվում է խախտումներով և ոչ արդյունավետ:

8. 2006-2007 թվականներին մարզի գերակշիռ համայնքներում բյուջեի աուդիտ, իսկ առանձին համայնքներում նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների նորմատիվ իրավական ակտերի

փորձաքննություն չի իրականացվել, արդյունքում՝ չի գնահատվել ֆինանսական գործառույթների համապատասխանությունը, տեղեկատվության արժանահավատությունն ու ճշտությունը, հաշվապահական հաշվառման գրանցումների մեջ տեղ գտած անհամապատասխանությունը:

9. Համայնքներում հաշվապահական հաշվառման վարման գործընթացը բավարար չէ, գյուղապետարանների ֆինանսիստների և հաշվապահների գերակշիռ մասը չունի համապատասխան կրթություն և մասնագիտական որակավորում: Մասնագետների վերապատրաստումը օրակարգային անհրաժեշտություն է:

10. 2006, 2007թթ. և 2008թ ինն ամիսներին համայնքների բյուջեների հաշվին կատարված շինարարական աշխատանքների կազմակերպման և կատարման ընթացքում թույլ են տրվել նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի սխալ կազմման փաստեր (գումարային հավելագրում) և չկատարված աշխատանքների փաստեր (ծավալային հավելագրում):

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՄ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՍԱՐՄԻՆՆԵՐԻՆ

Համայնքներում ուժեղացնել վարչական հսկողությունը՝ ըստ անհրաժեշտության տրամադրել համապատասխան իրավական խորհրդատվություն հետևյալ բնագավառներում

1. Համայնքներին նորմատիվ ակտ հանդիսացող որոշումները պետական իրավագիտական փորձաքննություն անցկացնելու և այն հրապարակելու համար:
2. Տեղական տուրքերի և վճարների դրույքաչափերը համապատասխանեցնելու գործող օրենքին, ինչպես նաև համայնքի բյուջեում տեղական տուրքերից և վճարներից մուտքեր նախատեսելու ուղղությամբ:
3. Բյուջեով նախատեսված սեփական եկամուտների հաշվարկելու և գանձելու ուղղությամբ:
4. Համայնքի սեփականություն համարվող հիմնական միջոցների օտարումը, վարձակալությամբ տրամադրելը «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի, «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի, ՀՀ «հողային օրենսգրքի» և ՀՀ կառավարության 31.07.2001թ. թիվ 695 որոշմամբ սահմանված՝ «Մասնավորեցվող պետական գույքի հաշվեկշռային և շուկայական մեթոդով գնահատման կարգի» պահանջներով իրականացնելու ուղղությամբ:
5. Հարկային եկամուտների հավաքումը ապահովելու և ստանձնած պարտավորությունների գծով կուտակված պարտքերը մարելու ուղղությամբ:

6. Գույքի վարձակալության վարձավճարների գծով պակաս գանձված գումարները համայնքի բյուջե վերականգնելու ուղղությամբ:
7. Հողերի վարձակալության և օտարման պայմանագրերը վավերացնելու, ՀՀ «քաղաքացիական օրենսգրքի» պահանջներին համապատասխանեցնելու, պակաս հաշվարկված և չգանձված գումարները գանձելու ուղղությամբ:
8. Բյուջեի ծախսերը արդյունավետ իրականացնելու, համայնքի կարիքների համար ապրանքների գնումը, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռք բերումը «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխանեցնելու ուղղությամբ:
9. Համայնքի բյուջեից կատարվող ծախսերը, ըստ հոդվածների, համապատասխանեցնելու «Բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին, ինչպես նաև ծախսերը համապատասխան փաստաթղթերով հիմնավորելու ուղղությամբ:
10. Համայնքային սեփականության գույքը, համաձայն ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության 02.06.2000թ N102 հրամանի գույքագրելու:
11. Նախագծմանախահաշվային փաստաթղթերը ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.1998թ. թիվ 46 հրամանի, իսկ շինարարական աշխատանքների տեխնիկական հսկողության՝ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.1998թ. թիվ 44 հրամանի պահանջների կատարման նկատմամբ:
12. Շինարարական աշխատանքների կատարման վերահսկողության արդյունքում արձանագրված հավելագրված գումարները վերականգնելու ուղղությամբ:
13. Հաշվապահական հաշվառման վարման գործընթացը համապատասխանեցնելու ՀՀ օրենսդրությանը:
14. Գյուղական համայնքներում ներքին աուդիտի համակարգ ներդնելու ուղղությամբ:
15. Համայնքներում արձանագրված խախտումներն ու թերությունները վերացնելու ուղղությամբ:
16. ՀՀ վերահսկիչ պալատի վերահսկողության արդյունքներով արձանագրված համայնքային բյուջե վերականգնման ենթակա գումարները վերականգնելու ուղղությամբ:

Խորհրդի անդամ՝ Սեյրան ԱՎԱԳՅԱՆ

ստորագրություն

III վարչության պետ՝ Գեղամ ՀՈՎԵՅԱՆ

ստորագրություն